Jaarverslag 2019

Voorwoord

Het gaat goed met de VVD. We bouwen al jaren aan een liberaler Nederland. Met een positieve koers. Die positiviteit past bij ons. En zo zijn we ook hard aan het bouwen aan een nieuwe club: we maken een heuse evolutie door, of misschien kan ik wel zeggen: revolutie! We zijn niet meer die partij voor de rijke mensen, of alleen voor het bedrijfsleven. Nee, we zijn een echte bruisende volkspartij. Niemand vindt het meer raar dat we actief meedoen aan de klimaatdiscussie. Of kritisch zijn op multinationals. En af en toe hoort het erbij dat we onze mening of standpunten aanpassen. Ik vind het namelijk een basisrecht van ieder individu dat je altijd je standpunt bij mag stellen. De wereld verandert nou eenmaal.

Zo ben ik ook erg trots op al het harde werk dat is verzet in onze club tijdens de twee verkiezingscampagnes die we dit jaar hebben gedraaid. Met een resultaat waar we trots op mogen zijn. 2020 wordt een jaar zonder verkiezingen. Maar dat betekent niet dat we stil kunnen zitten: juist dit jaar wordt de basis gelegd voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. Het mag geen kwakkeljaar worden!

Daarnaast begint het een cliché te worden: iedere keer als ik ergens een praatje mag doen heb ik het over onze ledenaantallen. Dat is namelijk nog steeds een graadmeter met hoe het gaat met je partij. Terwijl het juist minder van deze tijd is om lid te worden van een politieke partij. We hebben hier afgelopen jaar hard aan gewerkt maar ook volgend jaar hebben we hier samen echt een opgave! Het ledenaantal is in 2019 gedaald naar minder dan 24 duizend. Dat is zorgwekkend. Waar we aan de ene kant miljoenen stemmen aan ons weten te binden kunnen we deze mensen op de een of andere manier niet aan ons binden.

Aan de andere kant zie ik dat onze club bruist! De plaatsen van de Mastersclass en de Kadertraining waren binnen no-time vol. Allemaal nieuw politiek talent! Als ik hier vandaag om me heen kijk zie ik ook veel jongeren. Een nieuwe generatie begint zijn weg te vinden naar onze club. Je ziet iedere week het aantal actieve VVD'ers toenemen. En dat is tof. Want we werken hard om genoeg talent te scouten en op te leiden. De club begint echt te bruisen en ik hoop dat deze trend doorzet volgend jaar!

Want de VVD is geen club van alleen maar politici, maar een club van en voor de doeners. Dus: ga op zoek naar wat je écht wilt, en ga het doen! Dat is voor mij de VVD. In 2019, maar zeker ook in 2020.
Op naar een VVD waar je bij wilt horen!

Christianne van der Wal-Zeggelink
Partijvoorzitter

Inhoudsopgave

4 Hoofdstuk 1: De vereniging
4 1.1 Het Bestuur
6 1.2 Het Landelijk Bestuursoverleg (LBO)
6 1.3 Algemeen Secretariaat
7 1.4 Festivals
12 1.5 Commissie van Onderzoek
13 1.6 Commissie van Beroep
13 1.7 Archief

15 Hoofdstuk 2: Onze leden

18 Hoofdstuk 3: Onze netwerken

21 Hoofdstuk 4: Onze bestuurders en volks-vertegenwoordigers

23 Hoofdstuk 5: Onze VVD in het buitenland

26 Hoofdstuk 6: Onze opleidingen en talent-management

28 Hoofdstuk 7: Onze integriteitsbewustzijn

30 Hoofdstuk 8: Verkiezingen en campagne

31 Hoofdstuk 9: Politiek

34 Hoofdstuk 10: VVD europees parlement

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

1.1 Hoofdbestuur

Het hoofdbestuur vergaderde in het jaar 2019 11 keer, namelijk op 21 januari, 11 februari, 11 maart, 13 april, 20 mei, 3 juni, 1 juli, 9 september, 7 oktober, 11 november en 9 december. Het hoofdbestuur kwam eenmaal in retraite bijeen. Dit was op 29 en 30 maart te Doorn.

In het jaar 2019 is het hoofdbestuur als volgt samengesteld:

- C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink, partijvoorzitter;
- E.J.M. (Eric) Wetzels, vicevoorzitter;
- A.G. (Mendy) van Veen – Koopal, algemeen secretaris;
- (Ton) van Nimwegen, landelijk penningmeester;
- M.J.M. (Michiel) Krom, bestuurslid Communicatie en Campagne;
- L.W. (Lennart) Salemink, bestuurslid Opleidingen en Talentmanagement;
- A.M. (Fons) van Rooij, bestuurslid Ledenwerving en Fondsenwerving, tot 15 juni 2019;
- R.E. (René) de Heer, bestuurslid Ledenwerving en Fondsenwerving, vanaf 15 juni 2019.

Adviseurs:

- M. (Mark) Rutte; Partijleider;
- A. (Annemarie) Jorritsma-Lebbink, namens de VVD-fractie in de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
- K.H.D.M. (Klaas) Dijkhoff, namens de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- B. (Bas) van 't Wout, namens de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten- Generaal;
- J.C. (Hans) van Baalen, namens de VVD-delegatie in het Europees Parlement, tot 24 mei 2018;
- M. (Malik) Azmani, namens de VVD-delegatie in het Europees Parlement, vanaf 24 mei 2018;
- A.J. (Arjen) Gerritsen, namens de VVD-Bestuurdersvereniging,
- S.T.A. (Splinter) Chabot, namens de JOVD;

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

De portefeuilleverdeling binnen het hoofdbestuur zag er eind 2019 als volgt uit:

Hoofdbestuurslid	Primair	Tweede portefeuillehouder
Partijvoorzitter	• Algehele leiding en coördinatie • Kabinet/Fracties/Politieke Partijen • Media • Benoemingen en Kandidatenlijsten • Voorzitter Landelijk Bestuursoverleg • Voorzitter Kernteam • Voorzitter Ivo Opstelten Foundation • Voorzitter BPO • VVD-Bestuurdersvereniging	• Integriteit
Vicevoorzitter	• Thematische Netwerken • VVD-dagen • Discussiebijeenkomsten • Verkiezingsprogrammacommissies • Internationaal (ontvangst internationale delegaties) • Teldersstichting	• Plaatsvervangend voorzitter
Algemeen Secretaris	• Congressen en ALV • Statuten, Reglementen en Jaarplan • Bewaking besluitvormingstrajecten • Troubleshooting • Regio's en Lokale Netwerken • Mijn VVD • JOVD • Secretaris Ivo Opstelten Foundation	• Plaatsvervangend algemeen penningmeester
Penningmeester	• Financieel beheer van de partij • Contributie en subsidiestromen • Ledenadministratie • Automatisering • Integriteit • Penningmeester Ivo Opstelten Foundation	• Plaatsvervangend algemeen secretaris • Troubleshooting • Fondsenwerving en ledenwerving
Bestuurslid Opleidingen, Trainingen en Talentmanagement	• Opleiding en training • Permanente Scouting • Talentmanagement • Stuurgroep Haya • Internationaal (algemeen, stuurgroep internationaal, MATRA en SHIRAKA, strategie en contacten ALDE en LI) • Curator Teldersstichting	• Benoemingen en Kandidatenlijsten • Communicatie en campagne • VBV
Bestuurslid Communicatie en Campagne	• Communicatie • Permanente campagne • Verkiezingscampagnes • Voorlichting	• Contactpersoon Haya
Bestuurslid Leden- en Fondsenwerving	• Fondsenwerving • Ledenwerving • Ledenbehoud	• Contributie en subsidiestromen • Ledenadministratie

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

1.2 Het Landelijk Bestuursoverleg (LBO)

Het hoofdbestuur voert periodiek overleg met de Regiovoorzitters, genaamd het Landelijk Bestuursoverleg.

Het Landelijk Bestuursoverleg vond in 2019 driemaal plaats, te weten op 13 april, 28 september en 14 december.

De voorzitters van de Regio's worden benoemd door de ledenvergadering van de Regio. De voorzitter van de Regio Internationaal wordt benoemd door de Algemene Vergadering.
Op 13 april 2019 heeft het Landelijk Bestuursoverleg besloten om de keuze voor de omvang van de regio over te laten aan de leden van de desbetreffende regio. De minimale omvang van een regio is een provincie. Dit heeft in 2019 geleid tot de oprichting van een aantal nieuwe regio's.

De voorzitters van de regio's in 2019 zijn:

- Regio Midden: T. R. (Tjapko) Poppens, tot 11 september 2019
- Regio Utrecht: J. L. (Jan) Hagens, vanaf 11 september tot 10 december 2019 (ad interim);
- Regio Utrecht: R.B. (Richard) Nijhoff, vanaf 10 december 2019;
- Regio Flevoland: M.(Martin) Swaters, vanaf 11 september 2019;
- Regio Noord: T.(Ton) Baas, tot 9 oktober 2019;
- Regio Drenthe: R. (René) Laan, vanaf 9 oktober 2019;
- Regio Groningen: J.F. (Janneke) Snijder-Hazelhoff, vanaf 9 oktober 2019 als kwartiermaker;
- Regio Friesland: G. (Ger) Jaarsma, vanaf 9 oktober 2019 als kwartiermaker;
- Regio Noord-Holland: R.E. (Robert) Vermeulen;
- Regio Oost: P.H. (Peter) Snijders;
- Regio Zuid: O. (Onno) Hoes;
- Regio Zuid-Holland: P.J. (Pauline) Bouvy-Koene, tot 9 december 2019;
- Regio Zuid-Holland: C. (Christel) Mourik, vanaf 9 december 2019;
- Regio Internationaal: J.H. (Jock) Geselschap.

1.3 Algemeen Secretariaat

In 2019 vonden de Provinciale Statenverkiezingen, waterschapsverkiezingen én de verkiezingen voor het Europees Parlement plaats.

In 2018 heeft het hoofdbestuur de 'Vernieuwingsagenda: Onze VVD in 2020' vastgesteld. Met deze agenda willen wij als VVD een brede partij zijn die in beweging is, waar je bij wilt horen, die lokaal en landelijk enthousiasme, warmte en positiviteit uitstraalt! Een vereniging waarbij de leden en lokale netwerken centraal staan.

Deze doelstellingen hebben wij vertaald in ons beleid en projecten in en met de vereniging.
Dit betrof de volgende speerpunten:

- Leden, leden, leden!
- Lokaal centraal
- Integriteit
- Opleidingen en talentmanagement
- Campagne/nieuwe verhaal

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

In april 2019 heeft Klaas Dijkhoff zijn discussiestuk 'Liberalisme dat werkt voor mensen' gepresenteerd. Dit was het startpunt voor een aantal bijeenkomsten in de vereniging om samen met leden te spreken over het liberalisme in de 21e eeuw, de opgaven én antwoorden waar wij met elkaar voor staan. Het discussiestuk en de input uit de bijeenkomsten wordt gebruikt voor het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2021.

Naar aanleiding van de door Arno Brok uitgevoerde evaluatie heeft het Landelijk Bestuursoverleg in april 2019 besloten om de keuze voor de omvang van de regio's over te laten aan de leden onder voorwaarde dat dit minimaal op provincie niveau moet zijn. Tevens is besloten om Mark Verheijen de opdracht te geven een vervolg onderzoek in te stellen en te komen tot concrete en praktische handvatten op het gebied van de partijcultuur.

In 2019 zijn wij gestart met nieuwe CRM-systeem dat in de 2e helft van 2020 geïmplementeerd wordt. Aansluiten op nieuwe technieken en het vergroten van het gebruikersgemak voor leden en niet-leden zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Dit betekent onder meer dat de portal, MijnVVD vernieuwd zal worden. Ook is geïnvesteerd in het meer digitaal, 'nieuwe' werken.

Mensen
2019 stond voor het Algemeen Secretariaat in het teken van een aantal veranderingen. Vanuit de gedachte 'lokaal centraal' en het willen zijn van een dienstverlenende organisatie/servicedesk is de organisatiestructuur aangepast. Tevens heeft een aantal collega's in 2019 de organisatie verlaten. Gelet op de veranderende organisatiestructuur, het flexibel en 'lean' organiseren van het Algemeen Secretariaat en de wijze van werken zijn niet alle opengevallen vacatures ingevuld. Het team is versterkt met de komst van een aantal nieuwe collega's. En heeft een groot aantal studenten stage gelopen bij het Algemeen Secretariaat met name rondom de campagne.

1.4 FESTIVALS

Festival 15 juni 2019
Na de succesvolle editie van het 1e festival in november 2018 vond op 15 juni de 2e editie plaats, gecombineerd met de VVD-Bestuurdersvereniging, in de Studio's van Aalsmeer.

Het festival werd geopend door partijvoorzitter Christianne van der Wal-Zeggelink. Het programma bood een afwisseling van inhoud, debat & discussie én de 1e editie van Ranking the Policians. Ook is een aantal sessies georganiseerd over het discussiestuk van Klaas Dijkhoff, 'Liberalisme dat werkt voor mensen'.

Tijdens de Algemene Vergadering werd René de Heer benoemd als hoofdbestuurslid Ledenwerving en Fondsenwerving. Hierna gaf Splinter Chabot een speech.

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

Dit festival vond plaats in Studio Aalsmeer. In een locatie met diverse zalen, van een pianobar tot een theaterzaal, vonden minstens net zulke diverse programmaonderdelen plaats. De dag begon met een aantal inhoudelijk workshops over Integriteit, de Sollicitatietour en In Gesprek Over Integratie en Vrijheid. Voor de Algemene Ledenvergadering van start ging sprak Klaas Dijkhoff het publiek toe. De rest van de dag stond bol van de programmaonderdelen. Men kon kiezen tussen voor debat: De Debatwedstrijd, in gesprek met Tweede Kamerleden tijdens het Vragenuurtje of ontspannen met muziek in de pianobar. We sloten de dag af met een gezellige feestavond.

Besluitenlijst 147e ALV
Zaterdag 15 juni 20189
1. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink opent de 147e Algemene Vergadering op zaterdag 15 juni 2019 om 14.02 uur.

2. De heer S.C. (Bas) van der Sande uit Amsterdam, mevrouw K. (Katrijn) Kliphuis uit Badhoevedorp en mevrouw M. (Marije) Verplanke uit Rotterdam worden per acclamatie benoemd tot stem- en notulencommissie.

3. De heer A.M. (Fons) van Rooij treedt af als lid van het hoofdbestuur, met de portefeuille Leden- en Fondsenwerving.

4. De heer R.E. (René) de Heer wordt per acclamatie benoemd tot lid van het hoofdbestuur, met de portefeuille Ledenwerving en Fondsenwerving.

5. Het jaarverslag over 2018 wordt goedgekeurd.

6. Het financieel jaarrapport 2018 wordt goedgekeurd. De Algemene Vergadering verleent decharge aan het hoofdbestuur voor het in 2018 gevoerde beleid.

7. De volgende leden worden per acclamatie (her)benoemd tot leden van de financiële commissie voor het verslagjaar 2019:

- Mevrouw P.W. (Paulien) Geerdink uit Groningen
- De heer J.W.R. (Remco) van Lunteren uit Amersfoort
- De heer P. (Peter) Ouwendijk uit ‘s-Gravenzande

- Mevrouw N. (Nina) Hofstra uit Vries, plaatsvervangend lid
- De heer P.M. (Peter) Smit uit Blaricum, plaatsvervangend lid
- De heer R.T.A. (Richard) Korteland uit Meppel, plaatsvervangend lid

8. Het voorstel voor de hoogte van de contributie voor het jaar 2020 wordt goedgekeurd.

9. De heer J.H. (Jock) Geselschap wordt per acclamatie herbenoemd tot voorzitter van de regio Internationaal.

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

10. Mevrouw K.C.J. (Karin) Straus en de heer T.H.J. (Tjibbe) Joustra treden af als lid van de Permanente Scoutingscommissie.

11. De volgende leden worden per acclamatie (her)benoemd tot leden van de Permanente Scoutingscommissie:

- Mevrouw W.H. (Helmi) Huijbregts-Schiedon uit Oosterhout
- Mevrouw M. (Marieke) Dekker uit Den Haag

12. De heer E. (Erik) van der Marel wordt herbenoemd als lid van de Commissie van Beroep.

13. Er is een motie ingediend door het lokaal netwerk Kromme Rijnstreek.

De Algemene Vergadering roept de Tweede Kamerfractie op om:

- zich in te zetten om de klassiekerregeling voor auto's terug te brengen van 40 naar 30 jaar.

De motie wordt door de Algemene Vergadering in meerderheid afgewezen.

14. Er is een tweede motie ingediend door het lokaal netwerk Kromme Rijnstreek.

De Algemene Vergadering roept de Tweede Kamerfractie op om:

- zich in te zetten om de subsidie voor windturbines binnen vier jaar af te bouwen naar break-even in plaats van winst, en de vrijgevallen middelen in te zetten voor verhoging van innovatie van verduurzaming.

De motie wordt door de Algemene Vergadering in meerderheid aangenomen.

15. Er is een motie ingediend door mevrouw J. (Jenny) Elbertsen. De motie is ondertekend door ten minste tien andere leden.

De wens is dat landelijke VVD-volksvertegenwoordigers terughoudend omgaan met het indienen van moties of doen van voorstellen die de uitvoering van de Omgevingswet op lokaal niveau bemoeilijken en de sturingsmogelijkheden – die door de Omgevingswet juist op lokaal niveau worden belegd – beperken.

De motie wordt ondersteund door de Tweede Kamerfractie. De indiener besluit daaropvolgend de motie in te trekken.

16. Er is een motie ingediend door de heer H.L.A. (Leon) van Noort. De motie is ondertekend door ten minste tien andere leden.

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

De Algemene Vergadering roept het hoofdbestuur en de Tweede Kamerfractie op om:

- de standpunten op het gebied van gas-af-maatregelen uit te dragen zoals deze in het verkiezingsprogramma uit 2017 zijn opgenomen en indien de fractie toch vindt dat de voorstellen van het kabinet gesteund dienen te worden, dan moeten deze eerst per leden raadpleging aan de leden worden voorgelegd.

De motie wordt (gedeeltelijk) niet ondersteund door de Tweede Kamerfractie. Ook het hoofdbestuur ondersteunt de motie niet. De indiener besluit de motie in te trekken.

17. Er is een motie ingediend door de heer K.M. (Marco) Middelkoop. De motie is ondertekend door ten minste tien andere leden.

De Algemene Vergadering roept de Tweede Kamerfractie op om eerst een deugdelijke maatschappelijke kosten- en batenanalyse (MKBA) te laten doen, waarbij alle gevolgen van laagvliegroutes in acht worden genomen – voordat besloten wordt tot opening Lelystad Airport.

De motie wordt door de Algemene Vergadering in meerderheid afgewezen.

18. Er is een motie ingediend door de heer J.J.M.W. (Joël) Scherrenberg. De motie is ondertekend door ten minste tien andere leden.

Verzoekt het hoofdbestuur om binnen de partijorganisatie samen met de Permanente Scoutingscommissie en het Thematisch Netwerk Liberaal Maatschappelijk Middenveld meer aandacht te besteden aan het vervullen van relevante vacatures in het maatschappelijk middenveld op landelijk niveau. Daarnaast moeten de regio's en de lokale netwerken enthousiast worden gemaakt om dit ook vorm te geven op regionaal en lokaal niveau.

Het hoofdbestuur adviseert positief. De motie wordt overgenomen en niet in stemming gebracht.

19. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal sluit de 147e Algemene Vergadering om 14.58 uur.

VVD-festival 23 november 2019
Op 23 november 2019 werd het 3e VVD festival georganiseerd op een vertrouwde locatie, Sportcentrum Papendal. De leden werden van harte welkom geheten door partijvoorzitter Christianne van der Wal-Zeggelink aan het begin van de Algemene Vergadering. Tijdens de Algemene Vergadering is stilgestaan bij het overlijden van oud partijvoorzitter Henry Keizer.

Na de behandeling van de ingediende actuele moties was het tijd om een aantal vrijwilligers uit de partij in het zonnetje te zetten tijdens de Lintjesregen. Vrijwilligers waar onze partij op draait! Aansluitend sprak Klaas Dijkhoff de leden toe.

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

Het programma was wederom gevarieerd en stond in het teken van het ophalen van input voor het verkiezingsprogramma, netwerken, actuele onderwerpen zoals stikstof en sessies voor lokale netwerken. Er was de mogelijkheid om via het First Dates concept te speeddaten met onze bewindspersonen. Hiervoor stond een flinke rij van leden die met hen in gesprek wilden. Eric Wiebes en Dennis Wiersma gingen in gesprek over het verdienvermogen in Nederland, er was een vragenuurtje met Tweede Kamerleden, Thierry Aartsen organiseerde de MKB Factory over de toekomst van de winkelstraat en afdeling internationaal maakte een paneldiscussie mogelijk over de strijd tussen Saudi-Arabië en Iran: Een machtsverschuiving of oude rivaliteit?

We sloten het festival af met nog één keer een legendarische aflevering van Ranking the Politians met Klaas Dijkhoff, Mark Rutte en Paul de Leeuw als presentator.

Besluitenlijst 148e ALV
Zaterdag 23 november 2019
1. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink opent de 148e Algemene Vergadering op zaterdag 23 november 2019 om 10.0 uur.

2. De heer S. (Stefan) Slikker uit Schagen, mevrouw M.F. (Marjolein) Groot Koerkamp-Kappert uit Bussum en de heer R.P.J. (Ruben) Ritsema uit Hoek van Holland (Rotterdam) worden per acclamatie benoemd tot stem- en notulencommissie.

3. Het jaarplan voor 2020 wordt goedgekeurd.

4. De begroting voor 2020 wordt goedgekeurd.

5. Het Kaderstellend Advies en tijdschema Tweede Kamerverkiezingen 2021 wordt goedgekeurd.

6. Er is een motie ingediend door het lokaal netwerk Utrecht

De Algemene Vergadering verzoekt het hoofdbestuur om:
- tijdens de voorjaars-ALV van 2020 met concrete voorstellen te komen om de financiële drempel voor het lidmaatschap te verlagen.

De motie wordt overgenomen door het hoofdbestuur en niet in stemming gebracht.

7. Er is een tweede motie ingediend door het lokaal netwerk Utrecht

De Algemene Vergadering verzoekt het hoofdbestuur om:
- samen met de VVD-Bestuurdersvereniging te onderzoeken op welke wijze een bestuurdersbijdrage in onze partij vorm kan krijgen en de uitkomsten hiervan in het voor jaar van 2020 voor te leggen aan de Algemene Vergadering.

De motie wordt overgenomen door het hoofdbestuur en niet in stemming gebracht.

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

8. Er is een derde motie ingediend door het lokaal netwerk Utrecht

De Algemene Vergadering verzoekt het hoofdbestuur om:
- dergelijk 'bedankbeleid' voor leden die al vele jaren lid zijn concreet op te stellen en te implementeren.

De motie wordt overgenomen door het hoofdbestuur en niet in stemming gebracht.

9. Er is een motie ingediend door de heer R. (Robin) Kersbergen. De motie is ondertekend door ten minste tien andere leden.

De Algemene Vergadering roept de Tweede Kamerfractie om:
- zich in te zetten voor gerichte snelheidsvertraging voor voertuigen die gerelateerd veel bijdragen aan de stikstof en fiscale maatregelen te nemen.

De motie wordt door de Algemene Vergadering in meerderheid afgewezen.

10. Er is een motie ingediend door de heer T. (Tomas) Friedhoff. De motie is ondertekend door ten minste tien andere leden.

De Algemene Vergadering roept de Tweede Kamerfractie en de Europese fractie op om:
- zich ervoor in te zetten een significant deel van het investeringsfonds aan te wenden voor het verbeteren en opschalen van Nederlandse duurzame innovaties, alsmede in bijbe horend technisch onderwijs en onderzoek.

De Tweede Kamerfractie biedt de heer Friedhoff aan in gesprek te gaan over dit belangrijke onderwerp. De motie wordt niet in stemming gebracht.

11. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal sluit de 148e Algemene Vergadering om 11.38 uur.

1.5 Commissie van Onderzoek

De Commissie van Onderzoek bestaat uit de Algemeen Secretaris en de Landelijk penningmeester en wordt ondersteund door een medewerker van het Algemeen Secretariaat. In het verslagjaar was eenmaal een Commissie van Onderzoek actief. Dit betreft het volgende geval: Roosendaal

De ledenvergadering van lokaal netwerk Roosendaal heeft een persoon voorgedragen voor het bijzonder lidmaatschap. De Commissie van Onderzoek heeft geadviseerd om het lidmaatschap om te zetten tot een bijzonder lidmaatschap. Het hoofdbestuur besloten het lidmaatschap te beëindigen.

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

1.6 Commissie van Beroep

De Commissie van Beroep bestond in het verslagjaar 2019 uit:
• De heer P.G. (Paul) van As uit Zoetermeer, voorzitter;
• Mevrouw R.F. (Rolinde) Weide uit Haren, lid,
• De heer E. (Erik) van der Marel uit Uden, lid;
• Mevrouw H. E. (Lysbeth) van Valkenburg-Lely uit Driebergen-Rijsenburg, plaatsvervangend lid
• De heer H. W. (Hans) Mojet uit 's-Gravenhage, plaatsvervangend lid;
• De heer S.E. (Sven) Planken uit Breda, plaatsvervangend lid.

In het verslagjaar was de Commissie van Beroep eenmaal actief. Dit betreft het volgende geval:
Roosendaal

Op 27 januari 2020 heeft de Commissie van Beroep zitting georganiseerd door de betrokkene ingestelde beroep tegen het door het hoofdbestuur uitgesproken besluit om het lidmaatschap om te zetten naar een landelijk lidmaatschap. Er is hierover nog geen uitspraak geweest.

1.7 ARCHIEF

Algemeen Secretariaat
Het hoofdbestuur heeft besloten om het archief van het algemeen secretariaat in bewaring te geven aan het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen in Groningen.
Het beschreven en geordende archief is gevormd tot 2013 en werd door digitalisering nauwelijks meer aangevuld en geraadpleegd door medewerkers. Het materiaal is een waardevolle aanvulling op het archief vanaf 1976.
Onderzoekers, studenten en belangstellenden zoals leden en potentiëlen kunnen stukken in Groningen onder voorwaarden (Archiefwet) raadplegen. Hierbij wordt rekening gehouden met beperkingen op de openbaarheid en met privacy van betrokkenen.

Het Nationaal Archief bewaart het archief dat is gevormd in de periode van 1948 t/m 1975. Genoemd archief is volledig openbaar.

Geschiedenis website https://vvd-digitaal.dnpp.nl
De website is in januari 2019 genomineerd voor de geschiedenis-online prijs, dé prijs voor de meest vernieuwende, verrassende of mooiste online presentatie over geschiedenis van het afgelopen jaar. Het DNPP heeft met de website plaats 11 behaald. Er hebben 96 websites meegedaan.

Medewerking aan publicaties
In juni is het boek "Vrijheid in Gemeenschap" van Rudolf de Korte verschenen. De Korte was in de periode 1977-1995 lid van de Tweede Kamerfractie, minister van resp. Binnenlandse- en Economische zaken en viceminister-president. Hij leidde in 1977 de succesvolle verkiezingscampagne. Zijn boek geeft een tijdsbeeld. De archivaris heeft geholpen bij archiefonderzoek.

Ivo Opstelten heeft in oktober zijn boek 'Opstelten, een leven in het openbaar bestuur' gepresenteerd. Bij de totstandkoming van het boek zijn documenten uit het VVD-archief gebruikt.

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

VVD-collectie
De uitgaven die periodiek naar de leden zijn gestuurd, zijn t/m 2018 ingebonden in originele boeken die worden bewaard door en voor het algemeen secretariaat.
Deze series zijn vanaf 1948 compleet en worden tevens bewaard bij de Koninklijke Bibliotheek (Liber en Liberaal Bestuur), het Nationaal Archief (Vrijheid en Democratie t/m 1975) en het DNPP. Het DNPP heeft het Ledenblad gedigitaliseerd waardoor het is te raadplegen via de geschiedenis-website.
Thorbeckeweb is in 2018 vervangen door wekelijkse informatie-mails en de Liber is in 2019 vervangen door een nieuw ledenblad. Leden van de thema-netwerken worden via mail geïnformeerd. De archivaris zoekt samen met VVD-communicatie naar een oplossing om ook deze opvolgers toe te voegen aan de historische collecties.

Els Veder-Smit
Erelid Veder-Smit heeft in maart het archief en de documentatie aan de VVD geschonken. In de periode 1967 t/m 1991 was zij lid van de Tweede Kamerfractie, staatssecretaris Volksgezondheid en lid van de Eerste Kamerfractie. De archivaris heeft veel campagne- en documentatiemateriaal uit de jaren '60, '70 en '80 meegenomen voor gebruik bij de Tweede Kamerfractie. Uniek materiaal is toegevoegd in de archiefbewaarplaatsen. Het archief betreffende o.a. Volksgezondheid wordt toegevoegd aan haar archief bij het Nationaal Archief.

Boekencollectie Tweede Kamerfractie / Frits Bolkestein
De Tweede Kamerfractie gaat in 2021 verhuizen in verband met de verbouwing van het Binnenhof. Eerder was het de bedoeling dat de fractie in 2020 moest verhuizen. Vooruitlopend hierop heeft de archivaris in het zomerreces een deel van de boekencollectie van de fractie geïnventariseerd. Frits Bolkestein heeft in 2001 een aantal van zijn boeken geschonken. De inventarisatie van zijn boeken geeft een tijdsbeeld.

HOOFDSTUK 2: ONZE LEDEN

Zoals altijd vormen onze leden de ruggengraat van de VVD. Vele leden zetten zich actief in voor de vereniging, nog meer steunen de vereniging financieel. Van lokaal bestuurslid tot vrijwilliger tijdens de campagne; de leden maken de VVD tot wat zij in de kern is en blijft; een Volkspartij. Ook in 2019 nam het aantal leden helaas af, van 25.557 eind 2018 tot 23.901 eind 2019.

De VVD heeft in 2019 geëxperimenteerd met nieuwe vormen van ledenwerving. Zo is er onder meer een pilot uitgevoerd met professionele deur-aan-deur-ledenwerving in woonwijken waarin de VVD traditioneel goed scoort tijdens de verkiezingen. In de praktijk is deze vorm van ledenwerving niet effectief gebleken: de kosten per nieuw geworven lid waren relatief te hoog. Daarom is deze pilot, net als het fonds om de pilot te bekostigen, beëindigd.

Uitschrijvingen hoog, maar VVD wel in trek bij nieuwe leden
Wel is er een aantal andere belangrijke maatregelen genomen om de trend te keren. Er zijn grote stappen gezet op het gebied van (online) ledenwerving, onder meer door het online aanmeldproces voor nieuwe leden te vereenvoudigen en te experimenteren met nieuwe advertentiecampagnes op sociale media. Dit begint zijn vruchten af te werpen: hoewel door het aantal uitschrijvingen de absolute ledenaantallen nog daalden, groeide de VVD in 2019 uit tot een van de meest succesvolle partijen op het gebied van ledenwerving. Waar er 3.792 leden onze partij verlieten kwamen er 2.136 bij in 2019.

Ledenbehoud
Dus terwijl het aantal nieuwe aanmeldingen hoog is, is het aantal leden dat afzwaait nog te hoog. Daarom zijn de lokale netwerken gevraagd om nieuwe leden hartelijk welkom te heten middels een persoonlijk gesprek. Anderzijds heeft de VVD ingezet op het bedanken van mensen die al langer lid zijn van de VVD. Dit door onder meer het extra waarderen van vrijwilligers die zich hebben ingezet voor de partij. Tevens loopt het introductielidmaatschap, waarmee mensen voor 25 euro per jaar kennis kunnen maken met het VVD-lidmaatschap, voortaan automatisch door.

Ook is de rode loper uitgerold voor nieuwe VVD'ers door hen uit te nodigen voor Bakkie op het Binnenhof: een evenement waarop nieuwe VVD'ers in de fractiekamer van onze Tweede Kamerfractie kennis konden maken met elkaar en met VVD-politici. Bij de eerste editie van dit evenement, in november 2019, hebben onder meer partijleider Mark Rutte, fractievoorzitter Klaas Dijkhoff en partijvoorzitter Christianne van der Wal 45 nieuwe VVD-leden welkom geheten bij onze vereniging.

Waarderingenbeleid
Het waarderingenbeleid van de VVD heeft zich in 2019 verder ontwikkeld. Van het versturen van kaartjes naar jarige en trouwe leden tot wellicht het meest zichtbare element het uitreiken van de waarderingsvormen (zoals Lid van verdienste, Thorbecke-penning, Mr. D.U. Stikker-plaquette en erevrijwilliger) op de festivals in juni en november tijdens zogeheten lintjesregen.
Het hoofdbestuur vindt het bijzonder verheugend dat vele vrijwilligers in aanmerking komen voor een waardering van de VVD. Onderstaande personen hebben in 2019 een waardering ontvangen.

HOOFDSTUK 2: ONZE LEDEN

D.U. Stikkerplaquette
De D.U. Stikkerplaquette is genoemd naar de eerste voorzitter van de VVD. Deze plaquette is bedoeld voor personen die hun sporen hebben verdiend door hun langdurige en positieve inzet in het politieke bestuur.

- F.A. (Frits) Paymans
- E.J. (Erik) Koppe
- J.A.M. (Johan) van Miltenburg
- mr. C.G. (Conny) Bieze – van Eck
- C.G.A. (Clemens) Cornielje
- R.J. (Roeland) Fens
- A.J. (Anja) Prins
- J. (Jeannette) Rikkink – Knippers
- M.J.P.H. (Mike) Waltmans
- C.M. (Carolien) Angevaren
- J.A.F. (Adriaan) Guldie
- J.M.E. (John) Heuvelings
- W.H. (Helmi) Huijbregts – Schiedon
- A.W.P. (Anton) Kirkels
- G.B. (Ad) Nijhuis
- L.W.L. (Bert) Pauli
- J.M. (Koos) Schouwenaar
- P.J. (Peter) Verschoor
- mr. A. (Ankie) Broekers-Knol
- mr. Drs. J.C. (Hans) van Baalen

Thorbeckepenning
De Thorbeckepenning wordt uitgereikt aan personen die onbezoldigd en op uitzonderlijke wijze en met grote inzet functies in de partijorganisatie hebben uitgeoefend.

- Mr. J. (Jan) Swart
- J.J. (Jan) Veerenhuis
- dhr. Ir. E.H. (Hans) Furnée
- mr. H.A. (Tila) zur Lage-Simons

Lid van Verdienste
Lid van Verdienste wordt uitgereikt aan personen wegens bijzondere verdiensten voor de VVD in een lokaal network of regio.

- ir. E.N.F. (Frans) van Duikeren
- M.D. (Monique) Zuidwijk
- H.T. (Henk) Mellegers
- J.C.M. (Jan) Gerrits
- J. (Johan) Smedema
- mr. dr. R.M.H. (Raymond) Kubben
- F. (Frits) Leegwater

HOOFDSTUK 2: ONZE LEDEN

VVD-ledenmagazine
Het VVD-ledenmagazine verschijnt vier maal per jaar met columns van partijprominenten en van de VVD-delegatie uit het Europees Parlement, informatie over de politieke actualiteit, persoonlijke verhalen van VVD-politici en verdiepingsartikelen over het liberalisme. Sinds afgelopen jaar hebben we ervoor gekozen om het VVD-magazine iets anders in te steken. Iedere uitgave heeft een thematische insteek. Zo hebben we afgelopen jaar verschillende thema's uitgelicht: klimaat, veiligheid en buitenlandse zaken. De thema's worden gekozen aan de hand van de politieke actualiteit.

Mailings
We zijn afgelopen jaar overgestapt op een nieuwe leverancier: Copernica. De Thorbeckeweb bestaat niet meer, dit omdat we in de ontvangcijfers zagen dat de wekelijkse nieuwsbrief steeds minder geopend werd. We hebben besloten om vanaf nu alleen te communiceren over actuele politieke inhoud en natuurlijk partijnieuws. Dit gebeurt niet meer op een vast moment maar wanneer het actueel is. Dus op verschillende verzendmomenten.

HOOFDSTUK 3: ONZE NETWERKEN

Lokale netwerken
De VVD is een brede partij die in beweging is, waar je bij wilt horen, die lokaal en landelijk enthousiasme, warmte en positiviteit uitstraalt. Een vereniging waarbij de leden, dorpen en steden centraal staan. De lokale netwerken zijn het fundament van de vereniging. Deze netwerken staan immers het dichtstbij de leden.

In 2019 zijn de lokale netwerken voortvarend aan de slag gegaan met de beste campagnes, het aantrekken van meer leden en kiezers, op zoek naar voldoende talent voor alle posities, werken een beter moreel kompas en aan een gezonde vereniging met brede basis. Een actieve groep doeners is per provincie langs alle lokale netwerken geweest om te horen wat er goed gaat, wat er beter kan en waar de lokale netwerken hulp bij nodig hebben. Op basis van deze informatie zullen de lokale netwerken in 2020 geholpen worden om een nog actiever en bruisendere netwerk te zijn. Sinds 1 juli 2019 ondersteund door de speciaal aangestelde verenigingscoördinator op het partijbureau. Hij ondersteunt de lokale netwerken waar zij behoefte hebben aan extra informatie of ondersteuning.

De regiobesturen en het hoofdbestuur zijn in 2019 een grotere rol gaan spelen in de vorming van de laatste lokale netwerken. Het samenvoegen van de laatste afdelingen is in 2019 in gang gezet. In 2019 telde de vereniging in totaal 162 lokale netwerken.

Thematische netwerken
De VVD vindt het belangrijk dat iedereen kan meepraten, zowel mensen van binnen als buiten de partij. De thematische netwerken van de VVD spelen een belangrijke rol. De thematische netwerken van de VVD bestaan uit mensen met kennis van zaken. De netwerken verbinden liberalen rondom thema's zoals bijvoorbeeld gezondheid, duurzaamheid en economie en stellen hen in staat om hun talenten in te zetten voor onze partij en daarmee voor Nederland. In 2019 telde de VVD 23 thematische netwerken met elk een voorzitter en secretaris, die door het hoofdbestuur worden benoemd.

Hoofdlijnen thematische netwerken:
1. Het verbinden van liberalen binnen en buiten de partij
2. Het organiseren van evenementen voor zowel leden als niet-leden
3. Inhoudelijk debat resulterend in expertise- en kennisdeling.

Het verbinden van liberalen binnen en buiten de partij
Alle netwerken werken hard aan het verwezenlijken van de gestelde hoofdlijnen. In samenwerking met het Algemeen Secretariaat is hier in 2019 veel behaald. In 2018 telden de thematische netwerken bij elkaar 9.903 leden. In 2019 groeiden de netwerken naar een totaal aantal van 11.394 leden.

HOOFDSTUK 3: ONZE NETWERKEN

Thematisch netwerk	Aantal leden
Liberaal Maatschappelijk Middenveld	344
Liberaal Vrouwen Netwerk	781
Senioren Netwerk	306
Thematisch Netwerk Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	390
Thematisch Netwerk Cultuur en Media	318
Thematisch Netwerk Defensie	279
Thematisch Netwerk Economische Zaken en Innovatie	999
Thematisch Netwerk Financiën	656
Thematisch Netwerk Gezondheid en Zorg	598
Thematisch Netwerk Impact van Verandering	284
Thematisch Netwerk Internationaal	892
Thematisch Netwerk Justitie en Veiligheid	631
Thematisch Netwerk Landbouw, Natuur en Voedsel	332
Thematisch Netwerk LHBT	199
Thematisch netwerk Liberaal Groen	783
Thematisch Netwerk MKB/Familiebedrijf & ZZP	189
Thematisch Netwerk Mobiliteit en Leefomgeving	528
Thematisch Netwerk Onderwijs	574
Thematisch Netwerk Public Professional	327
Thematisch Netwerk Sport en Bewegen	309
Thematisch Netwerk Werk en Inkomen	579
Thematisch Netwerk Wonen	431
Thematisch Netwerk Young Professional	665
Totaal aantal leden:	**11394**

Het organiseren van evenementen voor zowel leden als niet-leden
In 2019 hebben de thematische netwerken inhoudelijke expertsessies georganiseerd, sessies met VVD-Kamerleden, werkbezoeken en bijeenkomsten met externe sprekers zoals onder andere Afshin Ellian, Andries Hof en Coby van der Linden. In totaal zijn er in 2019 meer dan 55 evenementen georganiseerd door de netwerken. Waaronder ook met andere politieke partijen, om zo het inhoudelijke debat te stimuleren. Een mooi voorbeeld hiervan is het thematisch netwerk Onderwijs. Dit netwerk heeft samen met de ChristenUnie een debatavond georganiseerd over de vrijheid van onderwijs met historicus Pieter-Gerrit Kroeger, Klaas Dijkhoff en Gert-Jan Segers.

HOOFDSTUK 3: ONZE NETWERKEN

Inhoudelijk debat resulterend in expertise- en kennisdeling
De thematische netwerken hebben in 2019 ook een belangrijke rol gespeeld bij (grootschalige) landelijke VVD-bijeenkomsten. Tijdens de Ledendag op zaterdag 6 april in de Tweede Kamer heeft er een netwerkmarkt plaatsgevonden waar de thematische netwerken met hun promotiemateriaal nieuwe leden konden informeren en enthousiasmeren over de netwerken. Zo werken de thematische netwerken aan hun naamsbekendheid binnen de partij.

Tijdens de VVD-dag Miljoenennota op zaterdag 28 september in het Openluchtmuseum te Arnhem hebben de thematische netwerken verschillende inhoudelijke deelsessies georganiseerd. Leden konden met de netwerken Economische Zaken en Innovatie, Werk en Inkomen of Financiën in gesprek gaan. Het thematisch netwerk Economische Zaken en Innovatie had bijvoorbeeld een sessie over ondernemers georganiseerd met Tweede Kamerleden Thierry Aartsen en Dennis Wiersma. Tevens gaven minister Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat en Tweede Kamerlid Aukje de Vries een toelichting op de miljoenennota zoals gepresenteerd tijdens Prinsjesdag.

In 2019 zijn twee edities van het VVD-festival georganiseerd, zowel in het voor- als in het najaar. Hier hebben de thematische netwerken inhoudelijke deelsessies georganiseerd en netwerkmogelijkheden geboden voor zowel leden als niet leden. Het thematisch netwerk Internationaal heeft bijvoorbeeld een paneldiscussie georganiseerd als deelsessie van het algemene programma.

Samenwerking tussen de netwerken
Om de samenwerking tussen de thematische netwerken te versterken is er een bijeenkomst georganiseerd waar de netwerkbesturen bijeen zijn gekomen onder leiding van de vicevoorzitter van het hoofdbestuur Eric Wetzels. Tijdens deze bijeenkomst werd o.a. over de rol van een netwerk binnen de VVD besproken en de visie en doelstellingen voor de toekomst. De thematische netwerken hebben een start gemaakt met het maken van een jaarplan, met planning en begroting, wat in 2020 verder zal worden uitgewerkt op de drie hoofdlijnen voor een thematisch netwerk. Ook is de rol van de thematische netwerken bij het opstellen van het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen geborgd.

HOOFDSTUK 4: ONZE BESTUURDERS EN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

De bestuurdersvereniging is in 2018 begonnen aan een moderniseringsslag. In 2019 werd dit voortgezet. De vereniging moet nog beter aansluiten bij de behoefte van de bestuurders en politici van deze tijd.

De belangrijkste speerpunten voor 2019 waren:
- De verkiezingen
- Congressen
- Communicatie
- Raadsledennetwerk

Verkiezingen van de Provinciale Staten en Waterschappen
2019 was een druk verkiezingsjaar, met verkiezingen in de gremia Provinciale Staten, Waterschappen, Europees Parlement en Eerste Kamer. De VVD-Bestuurdersvereniging heeft hierdoor veel nieuwe leden mogen verwelkomen in 2019.

De VVD-Bestuurdersvereniging zet zich in voor het klaarstomen van bestuurders in hun nieuwe functie of fractie. De Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen van 20 maart 2019 waren een belangrijk moment voor de VVD-Bestuurdersvereniging. Als start van een nieuwe periode heeft de VVD-Bestuurdersvereniging op 13 april 2019 een Collegedag georganiseerd voor de Provinciale Statenleden en waterschapbestuurders, om de nieuwe fracties op weg te helpen en om partijgenoten die in hetzelfde bestuursorgaan actief zijn te leren kennen.

Tijdens deze collegedag zijn er verschillende onderwerpen aan bod gekomen zoals de omgevingswet, bouwen, mobiliteit en bedrijvigheid & ondernemerschap. Bij al deze onderwerpen gaven Tweede Kamerleden een ‘college’ en konden Provinciale Staten- en waterschapbestuurders vragen stellen.

Congressen
In 2019 heeft de VVD-Bestuurdersvereniging twee keer een congres georganiseerd. Het voorjaarscongres vond op de ochtend van 15 juni plaats in Aalsmeer. Na de Algemene Vergadering is een aantal workshops georganiseerd met onder andere het onderwerp schuldhulpverlening.

Bovendien was er op het voorjaarscongres een workshop over de toekomst van de lokale democratie en het parlementair stelsel, georganiseerd door de werkgroep Lokaal Liberaal. Deze door de VVD-Bestuurdersvereniging geïnitieerde werkgroep werkt een visie uit over de toekomst van de lokale democratie en het parlementair stelsel in Nederland. Tijdens de workshop stond het rapport van de Staatscommissie parlementair stelsel (Commissie Remkes) centraal. Aan de hand van een aantal prikkelende stellingen is er input verzameld die wordt meegenomen bij het opstellen van de visie. Tevens was er tijdens het voorjaarscongres ruimschoots de tijd om te netwerken.

Traditiegetrouw vond het najaarscongres in Congrescentrum De Werelt in Lunteren plaats op 4 en 5 oktober. Tijdens de vrijdag van het congres zijn verschillende deelsessies en workshops georganiseerd op actuele onderwerpen. Voor het zaterdagprogramma van het najaarscongres heeft de VVD-Bestuurdersvereniging in samenwerking met de Haya van Somerenstichting een trainingsdag georganiseerd.

HOOFDSTUK 4: ONZE BESTUURDERS EN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Tijdens deze trainingsdag is onder andere de training Liberale Loopbanen en een intervisie sessie voor wethouders georganiseerd. Bovendien was er op de trainingsdag mogelijkheid om met de eigen fractie aan teambuilding te doen of te overleggen met de buurfractie.

Communicatie
De VVD-Bestuurdersvereniging is een platform waar men kennis kan uitwisselen, goede ideeën kan delen en samen kan werken. Het beschikbare online platform, de VVD-Community, werd onvoldoende beoordeeld en is daardoor in 2019 stopgezet. Er is in 2019 onderzocht waar de behoefte lag bij de leden wat betreft communicatie. Bovendien zijn er bij de leden van de VVD-Bestuurdersvereniging vier edities van het Liberaal Bestuur op de mat verschenen.

Liberaal Bestuur
Liberaal Bestuur is het ledenmagazine van de VVD-Bestuurdersvereniging. In het magazine wordt de politieke actualiteit besproken en geven bestuurders zowel op lokaal, regionaal als provinciaal niveau hun visie op bestuurlijke vraagstukken. Ook het Liberaal Bestuur heeft in 2019 een nieuwe vormgeving gekregen. Een frisse update waar we hopelijk nog jaren mee vooruit kunnen. Dit is gedaan in samenwerking met Studio Room te Naarden. Voor het drukken van het magazine en de distributie werd Pro Image Group te Noordwijk ingeschakeld.

Raadsledennetwerk
De gemeenteraadsleden zijn voor de VVD-Bestuurdersvereniging een belangrijke groep. Belangrijk niet alleen omdat raadsleden verreweg de grootste groep bestuurders vormen, maar zeker ook omdat veel belangrijke onderwerpen zich afspelen op lokaal niveau. Echter was er nog geen eigen netwerk voor de raadsleden in de VVD-Bestuurdersvereniging. Daar is in 2019 verandering in gekomen toen de Algemene Ledenvergadering van de VVD-Bestuurdersvereniging tijdens het voorjaarscongres instemde met de oprichting van het raadsledennetwerk.

HOOFDSTUK 5: ONZE VVD IN HET BUITENLAND

VVD Internationaal heeft als voornaamste doelstelling het versterken en stabiliseren van liberale democratieën, door liberale zusterpartijen en regionale netwerken te steunen rondom de Europese Unie. In het kader van deze doelstelling organiseerde VVD Internationaal in 2019 wederom verschillende binnenlandse- en buitenlandse activiteiten. Daarnaast levert VVD Internationaal een actieve bijdrage aan het wereldwijde liberale netwerk binnen de Alliance of Liberals and Democrats for Europe (ALDE) – de Europese koepelpartij van liberale partijen - en het mondiale samenwerkingsverband Liberal International (LI).

Kennis op niveau en actueel
In 2019 heeft VVD Internationaal de focus gelegd op de opleiding van haar trainers en experts en de uitbreiding van het bestand. Er heeft een ronde van gesprekken plaatsgevonden waar een nieuwe koers met zowel oudgediende als nieuwe trainers besproken is. Tevens heeft VVD Internationaal nu een officiële database met trainers en expert gesorteerd op de expertise van onze mensen. Daarnaast heeft VVD Internationaal in samenwerking met de Haya van Somerenstichting, een Haya Dag georganiseerd waarbij een toolbox werd gepresenteerd voor zowel nationale als internationale trainers.

Internationale Netwerken
Naast lokale- en thematische netwerken kent de VVD ook internationale netwerken. Binnen deze netwerken zijn de VVD-leden in het buitenland verenigd. Verantwoordelijk voor deze netwerken is Regiovoorzitter Internationaak, Jock Geselschap. Het contact met de netwerken is het afgelopen jaar geïntensiveerd door middel van belrondes, Skypecalls en het bieden van ondersteuning bij de organisatie van diverse bijeenkomsten.

Informatievoorziening
In het kader van transparantie en verantwoording is VVD Internationaal een nieuwe weg ingeslagen. Onze trainers krijgen nu voor vertrek naar het buitenland een uitgebreidere briefing met daarin alle informatie over de training, het land, de partij, de deelnemers etc. Daarnaast wordt er meer ingezet op voorbereidende gesprekken tussen alle belanghebbenden. Tevens is VVD Internationaal gestart met verantwoording via Instagram (@VVDInternational), Facebook (@ VVDinternational) en andere social mediakanalen.

De website (https://vvdinternational.vvd.nl/) wordt constant herzien. Daarnaast is het International Office actief begonnen met promoten van het merk VVD Internationaal. Dit merk staat voor kwalitatief en hoogstaande trainingen en trainers in het buitenland. Om onze leden en internationale gasten te informeren over de activiteiten van VVD Internationaal is er een klein informatieboekje gepubliceerd in 2019, deze is voor het eerst uitgegeven tijdens de Partnership Days in 2019.

MATRA/SHIRAKA programma's het Ministerie van Buitenlandse Zaken én het WFPP buitenland programma van het Ministerie van Binnenlandse Zaken
VVD Internationaal neemt deel aan de MATRA en SHIRAKA programma's van het Ministerie van Buitenlandse Zaken én maakt gebruik van een gedeelte van de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP). Deze programma's zijn erop gericht om de op- en uitbouw van de capaciteit van zusterpartijen van Nederlandse politieke partijen in landen rondom de Europese Unie te versterken. Door de organisatie van trainingen en het faciliteren van kennisoverdracht vult VVD

HOOFDSTUK 5: ONZE VVD IN HET BUITENLAND

Internationaal dit programma in. De programma's stellen de VVD in staat om nauw samen te werken met liberale zusterpartijen. De uitvoer van het programma vindt plaats op een vraag gestuurde basis. Zusterpartijen die samen willen werken met de VVD Internationaal op gebied van capaciteitsopbouw dienen zelf projectaanvragen in bij VVD Internationaal. In 2019 was VVD Internationaal op grote schaal actief binnen het kader van de MATRA- en SHIRAKA programma's in de volgende landen: Algerije, Armenië, Bosnië en Herzegovina, Egypte, Georgië, Hongarije, Jordanië, Kroatië, Libanon, Marokko, Polen, Slovenië, Tunesië en Wit-Rusland. Voor de verslaglegging van al deze projecten verwijzen wij u graag naar de jaarverslagen van VVD Internationaal betreffende MATRA, SHIRAKA en WFPP. De jaarverslagen zijn terug te vinden op: https://vvdinternational.vvd.nl/.

Liberal International
Binnen Liberal International (LI) zijn liberale organisaties en politieke partijen wereldwijd verenigd. Het samenwerkingsverband werd in 1947 opgericht. LI fungeert sindsdien als forum voor het bespreken van het liberale gedachtengoed en als netwerk voor de verspreiding van de liberale beginselen en het ondersteunen van liberale partijen. Leden van LI zijn met elkaar verbonden door: respect voor mensenrechten, vrije en eerlijke verkiezingen, rechtvaardigheid, tolerantie, duurzaamheid, een vrije markt economie en vrije handel. ALDE partijvoorzitter Hans van Baalen is erevoorzitter van LI.

Dit jaar vonden de congressen van LI plaats in London (5-6 juli 2019) en Dakar (22-24 november 2019). VVD Internationaal heeft LI ondersteund met het organiseren van congressen, het leveren van sprekers en is het begonnen met de eerste 'Liberal International Democratic Training Academy' (LIDTA). Het opzetten van deze Academy was een van de hoogtepunten voor VVD Internationaal in 2019. Dit initiatief is in het leven geroepen door VVD Internationaal in een samenwerking met LI. De kern van LIDTA is het trainen van politieke talenten uit het gehele Midden-Oosten en uit Noord-Afrika op een zeer frequente en intensieve basis. In de toekomst moet dit programma hét opleidingsprogramma voor liberale politieke talenten uit deze regio's worden. Dit programma is gevormd naar de Haya-trainingsmethode van onze eigen VVD.

ALDE
VVD Internationaal is ook actief binnen de Europese politieke familie ALDE, de ontmoetingsplaats voor zusterpartijen van de VVD in en om Europa. Dit platform wordt onder andere gebruikt voor capaciteitsopbouw, het opbouwen van netwerken maar bovenal op het gebied van kennisdeling. De ALDE familie kwam in 2019 viermaal bijeen: Berlijn (9 februari), Brussel (21 maart), Zürich (28 juni) én het congres in Athene (24-26 oktober). Tijdens laatstgenoemde hebben de leden drie dagen lang hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan politieke discussies en is er ruimte om te netwerken met gelijkgestemden. Tijdens dit congres werd onder andere de voorzitter van de ALDE partij, Hans van Baalen, herkozen.

HOOFDSTUK 5: ONZE VVD IN HET BUITENLAND

European Liberal Forum
Het European Liberal Forum (ELF) is de koepelorganisatie voor liberale Europese stichtingen. De VVD is lid sinds 2007 en heeft mede dankzij ELF ook in 2019 enkele succesvolle evenementen georganiseerd. Een van deze succesvolle evenement was ELF Studio Europe; dit project is afgeleid van het eigen Studio VVD. Het project 'ELF Studio Europe' brengt negen, maatschappelijk en politiek betrokken jongeren uit heel Europa bijeen om samen tot een oplossing te komen voor uitdagingen waar liberale politieke partijen, organisaties, netwerken of bewegingen in de huidige tijd mee geconfronteerd worden. Het programma richt zich op drie pijlers: de persoonlijke ontwikkeling van de deelnemers, een opdracht en het voeren van de discussie over liberalisme.

Partnership and Ambassadors Days
In 2019 werd gelijktijdig met het VVD Festival in Aalsmeer de jaarlijks terugkerende 'Ambassador- en Partnership Days' georganiseerd. Dertig EU en NAVO ambassadeurs kwamen bijeen om te discussiëren en de banden met de VVD aan te halen. Zij wisselden van gedachten met onder andere André Bosman, Roman Jakic (voormalig Sloveense Minister van Defensie), Han ten Broeke, Sven Koopmans en Barbara Visser over de NAVO: 'NATO 70th year anniversary: What does the future hold?'. Tijdens de jaarlijkse Partnership Days, waarbij zusterpartijen en liberale regionale organisaties de mogelijkheid krijgen om kennis- en ervaringen uit te wisselen werd stilgestaan bij elementen van talentmanagement en capaciteitsopbouw.

HOOFDSTUK 6: ONZE OPLEIDINGEN EN TALENTMANAGEMENT

De Haya van Somerenstichting is al ruim veertig jaar het instituut voor opleidingen, trainingen en talentmanagement van de VVD. Voor 2019 had de Haya zich ten doel gesteld bij te dragen aan drie punten van de vernieuwingsagenda: service, coaches en tools. Daarnaast had zij zich ten doel gesteld om samen met Campagne en Ledenwerving het land in te gaan. Tot slot wilde de Haya een flinke stap maken op het gebied van talentscouting, de doorlopende leerlijn en binnen haar reguliere trainingsprogramma's. En dit alles met een klein budget en vele vrijwilligers in het land.

Vernieuwingsagenda: service, coaches en tools
Een van de speerpunten van de vernieuwingsagenda luidt: 'Lokaal Centraal'. Daarom heeft de Haya afgelopen jaar ingezet op het bieden van service aan onze vrijwilligers en op het vergroten van de slagkracht van lokale netwerken op het gebied van opleidingen en talentmanagement. Dit heeft de Haya onder andere gedaan door samen met de coaches, die we nu 'doeners' noemen, een pilot te organiseren in de voormalige VVD-regio Noord. Het doel van deze pilot was het organiseren van meer trainingen en het opnieuw opzetten van scoutingscommissies. Door af te reizen naar Friesland, Groningen en Drenthe, en door steeds serviceverlenend te zijn naar onze Haya-vrijwilligers, zijn in alle drie deze provincies weer scoutingscommissies actief, heeft de Regionale Masterclass ook plaatsgevonden bij de opdeling van regio Noord naar de drie afzonderlijke regio's Friesland, Groningen en Drenthe en worden in alle drie provincies meer lokaal trainingen georganiseerd. De nabijheid van de landelijke kennis en ervaring heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld.

Een andere manier waarop de Haya heeft geïnvesteerd in de slagkracht van onze lokale netwerken en onze Haya-vrijwilligers is door de ontwikkeling van de Haya-toolbox. In deze 'talent toolbox' zijn alle profielen, handreikingen, formats, en concept-plannen op een geordende online manier verzameld op MIJN VVD. Tezamen vormen zij een laagdrempelige gids voor iedereen die zich voor de VVD bezig houdt met opleidingen of talent. Op de jaarlijkse Haya-dag is deze 'Haya Toolbox' gepresenteerd en aan alle aanwezigen ook fysiek uitgedeeld.

Het land in als partner van campagne & ledenwerving
In 2019 heeft de Haya ook bijgedragen aan de vernieuwingsagenda door de verbinding te zoeken tussen opleidingen, talentmanagement, en campagne. Zo heeft de Haya het nieuwe verhaal van Klaas Dijkhoff verwerkt in een campagnetraining. Deze training is eerst gebruikt om de kandidaten voor het Europees Parlement en de Eerste Kamer klaar te stomen voor de campagne. Daarna is de training in de hele vereniging uitgezet. Momenteel wordt gewerkt aan een vertaling van deze training, zodat VVD Internationaal deze training buiten de landsgrenzen kan gebruiken. Een gezamenlijk project met ledenwerving is echter niet van de grond gekomen.

Terugkerende activiteiten
Jaarlijks volgen zo'n 2000 VVD'ers een training van de Haya, en worden meer dan 200 trainingen gegeven op lokaal, regionaal, of landelijk niveau. Om de doorlopende leerlijn van lokaal, naar regionaal, naar landelijk niveau te versterken is geïnvesteerd in alle drie deze niveaus. Zo is voor lokale trainingen het materiaal voor debat- en presentatietrainingen geüpdatet. Voor de Regionale Masterclasses werd de blauwdruk aangescherpt en werden nieuwe Masterclasses goedgekeurd. Voor de nationale Kader- en Topkadertraining werden de onderdelen verder op elkaar afgestemd.

HOOFDSTUK 6: ONZE OPLEIDINGEN EN TALENTMANAGEMENT

Door de bovenstaande verbeteringen in de reguliere trainingen en de doorlopende leerlijn hebben steeds meer VVD'ers interesse in Haya-trainingen, en stromen meer talenten door. Zo hebben onze lokale netwerken dit jaar 6% meer trainingen georganiseerd dan in 2018 en steeg het aantal aanmeldingen voor de Kadertraining van 84 voor de editie in 2019 naar 139 voor de editie van 2020. Naast de reguliere trajecten van de doorlopende leerlijn biedt de Haya ook een aantal losse trajecten aan, waaronder Studio VVD, de workshop Liberale Loopbanen en de nieuw ontwikkelde Sollicitatietraining voor Burgemeesterskandidaten. Door Studio VVD en de Kadertraining als voorprogramma's van de Kadertraining, respectievelijk de Topkadertraining, aan de doorlopende leerlijn toe te voegen zijn de doorstroommogelijkheden van talenten verder vergroot. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de JOVD, waardoor ook jonge liberale talent- en makkelijker kunnen doorstromen. De sollicitatietraining voor burgemeesterskandidaten is vooralsnog geen deel van de doorlopende leerlijn.

Ten behoeve van de kandidaatstelling voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 heeft de Permanente Scoutingscommissie in 2019 alvast grote stappen gezet. Zo zijn de kandidaat-stellingsprocedures voor de Eerste Kamerverkiezingen en de verkiezingen voor het Europees Parlement geëvalueerd en is het profiel voor nieuwe Tweede Kamerleden opgesteld.

Daarnaast heeft de Permanente Scoutingscommissie oriënterende gesprekken gevoerd met 44 potentiële kandidaten.

HOOFDSTUK 7: ONS INTEGRITEITSBEWUSTZIJN

Helaas is de VVD al enkele jaren de partij met de meeste integriteitsschandalen, dat moet veranderen! Daarom heeft het hoofdbestuur in 2019 verschillende maatregelen genomen om binnen de VVD het integriteitsbewustzijn te vergroten; van jurisprudentie naar moresprudentie! De belangrijkste maatregel die het hoofdbestuur hiertoe heeft genomen was het instellen van een bureau 'ethiek', dat zowel de Permanente Commissie Integriteit, als de nieuw te vormen Dilemma Commissie begeleidt.

Dilemma Commissie
De belangrijkste positie in dit nieuw te vormen bureau ethiek wordt ingenomen door de nieuw gevormde Dilemma Commissie. De voornaamste taak van deze commissie is het voeren van laagdrempelige spiegelgesprekken met VVD'ers die tegen dilemma's omtrent integriteit aan lopen. In de maanden juni tot en met december heeft de Dilemma Commissie achtentwintig van dit soort gesprekken gevoerd. De commissie staat onder leiding van burgemeester Sjoerd Potters.

Daarnaast heeft de Dilemma Commissie de taak het integriteitsbesef van de VVD te bewaken door het opstellen van een moresprudentiedatabase, en door adviezen uit te brengen aan het hoofdbestuur. Aan deze taak heeft de commissie invulling gegeven door geanonimiseerde gespreksverslagen op te stellen van de gesprekken die de commissie voert. Deze gesprekken zijn gecategoriseerd, en ondergebracht in de moresprudentiedatabase. De leden van de Dilemma Commissie kunnen deze database raadplegen. Het eerder geopperde plan om het integriteitsbesef te vergroten door een applicatie te ontwikkelen is niet gerealiseerd, dit bleek te kostbaar.

Permanente Commissie Integriteit
Met de oprichting van de Dilemma Commissie is ook het takenpakket van de Permanente Commissie Integriteit gewijzigd. Deze commissie is zich uitsluitend gaan toeleggen op het doen van onderzoeken. In totaal heeft deze commissie negen meldingen van (vermeende) integriteitsschendingen ontvangen.

- In zes gevallen was de melding niet ontvankelijk. Waar mogelijk zijn de melders doorver wezen naar de juiste instanties.
- In twee gevallen is een verkennend vooronderzoek uitgevoerd, en is op basis daarvan besloten geen verder onderzoek in te stellen.
- In een geval is een onderzoek opgestart. In verband met beëindiging van het lidmaatschap van de persoon in kwestie is dit onderzoek stopgezet.

Tevens is het voorzitterschap van de commissie in 2019 overgegaan van Willibrord van Beek op Koos Schouwenaar. Tevens is Tila zur Lage vertrokken en Mike Jansen juist toegetreden. De andere leden van de commissie zijn: Theo Hoex, Han Moraal en Marianne Kallen-Morren.

HOOFDSTUK 7: ONS INTEGRITEITSBEWUSTZIJN

Vertrouwenspersonen
Leden van de VVD kunnen nog steeds terecht bij vertrouwenspersonen in hun regio. Met de instelling van de Dilemma Commissie is besloten dat het werk dat deze vertrouwenspersonen doen onder de verantwoordelijkheid van de Dilemma Commissie komt te vallen. In plaats van de jaarlijkse training voor vertrouwenspersonen heeft de Dilemma Commissie in persoon van voorzitter Sjoerd Potters samen met hoofdbestuurslid met portefeuille Integriteit Ton van Nimwegen afgelopen jaar op beide festivals workshops georganiseerd over dilemma's en integriteit.

Integriteit is ook een standaard onderwerp geworden in de Kadertraining en de Topkadertraining van de Haya van Somerenstichting. In de meeste Regionale Masterclasses is integriteit ook onderwerp van gesprek. Daarnaast heeft de Haya via haar Toolbox een handreiking voor het voeren van integriteitsgesprekken, en het doen van achtergrondonderzoeken, verspreid onder haar talentmanagement- en opleidingsfunctionarissen.

HOOFDSTUK 8: VERKIEZINGEN EN CAMPAGNE

Het jaar 2019 stond in het teken van de Provinciale Statenverkiezingen, waterschapsverkiezingen en de verkiezingen voor het Europese Parlement. Tijdens deze verkiezingen behaalde de VVD drie keer op rij de tweede plaats. Een mooi resultaat, maar ook een reden om in de tweede helft van 2019 direct aan de slag te gaan met het voorbereiden van de volgende campagne(s). Willen we in de toekomst weer de grootste partij van Nederland worden om op die manier Nederland liberaler te maken, dan moeten we samen aan de bak.

Verkiezingscampagnes
Tijdens de drie verkiezingscampagnes in 2019 was alles erop gericht om te laten zien dat de VVD dé partij is die opkomt voor alle doeners die in Nederland een vrij, veilig en welvarend leven willen leiden. Want dankzij die doeners hebben we in Nederland veel opgebouwd. Nu moeten we er samen voor kiezen het 'tere vaasje' dat Nederland is te beschermen en nog mooier te maken. In de aanloop naar zowel de Provinciale Statenverkiezingen, de waterschapsverkiezingen als de verkiezingen voor het Europese Parlement hebben wij deze boodschap uitgedragen door middel van online en offline campagne-uitingen.

In het bijzonder zijn talloze vrijwilligers met Nederlanders in gesprek gegaan over het beschermen en mooier maken van het 'tere vaasje' dat Nederland is. Van gesprekken in de winkelstraat tot deur tot deur in de woonwijken: met dank aan onze vrijwilligers is de VVD in heel Nederland zichtbaar geweest. Het netwerk van campagnecoaches, die campagneleiders en campagnevrijwilligers ondersteunen en de ogen en oren zijn van het landelijke campagneteam, bleek opnieuw cruciaal.

Verkiezingsresultaten
Uiteindelijk leverde de campagne de VVD tijdens de Provinciale Statenverkiezingen in totaal 80 zetels op (13,99 procent van de stemmen), waardoor de VVD met 12 leden in de Eerste Kamer zetelt. Tijdens de waterschapsverkiezingen behaalde de VVD in totaal 70 zetels (14,87 procent van de stemmen). De Europese Parlementsverkiezingen leverden de VVD 4 zetels (14,64 van de stemmen) op. Later kwam hier, als gevolg van de Brexit, nog een extra zetel bij.

HOOFDSTUK 9: POLITIEK

De Eerste Kamerfractie
Ee Eerste Kamer is een politiek orgaan dat wetsvoorstellen van de regering en initiatiefwetten vanuit de Tweede Kamer beoordeelt op met name rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Uiteraard wordt daarbij ook gekeken naar de kwaliteit en de samenhang met de overige wetgeving.

In 2019 vond op 27 mei de verkiezing van een nieuwe Eerste Kamer plaats door de op 20 maart gekozen leden van Provinciale Staten. De VVD verkreeg 12 zetels, één minder dan in de vorige zittingsperiode.

Aan het begin van het verslagjaar bestond de VVD Eerste Kamerfractie uit de volgende 13 leden: Ankie Broekers-Knol, voorzitter van de Eerste Kamer, Reina de Bruijn-Wezeman, Jan Anthonie Bruijn, Anne-Wil Duthler, Helmi Huijbregts-Schiedon, Annemarie Jorritsma-Lebbink, Frank van Kappen, Tanja Klip-Martin, Menno Knip, Sybe Schaap, Koos Schouwenaar, Mart van de Ven en Roel Wever. Van deze leden vormden Annemarie Jorritsma, Helmi Huijbregts en Mart van de Ven het fractiebestuur, resp. als voorzitter, vice-voorzitter/penningmeester en secretaris.

Vanaf 26 april maakte Anne-Wil Duthler niet langer deel uit van de VVD-fractie; zij ging zelfstandig verder als Fractie-Duthler.

Op 11 juni werden de leden van de nieuwe Eerste Kamer beëdigd. De fractie veranderde ingrijpend. Slechts vijf leden van de oude fractie continueerden hun Kamerlidmaatschap. Vanaf dat moment bestond de VVD-fractie uit Micky Adriaansens, Alfred Arbouw, Pim van Ballekom, Mirjam de Blécourt-Wouterse, Jan Anthonie Bruijn, Reina de Bruijn-Wezeman, Eric van der Burg, Paulien Geerdink, Annemarie Jorritsma-Lebbink, Tanja Klip-Martin, Henk Jan Meijer en Roel Wever. Het fractiebestuur werd gevormd door Annemarie Jorritsma, voorzitter, Tanja Klip, vice-voorzitter, Roel Wever, secretaris en Pim van Ballekom, penningmeester. Tot groot genoegen van de fractie werd fractielid Jan Anthonie Bruijn op 2 juli verkozen tot voorzitter van de Eerste Kamer. Opnieuw leverde de VVD de Kamervoorzitter.

De fractie vergaderde tijdens de vergaderperiode iedere dinsdagochtend. Op die dag vinden ook de plenaire vergaderingen en stemmingen over de wetsvoorstellen plaats, evenals de vergaderingen van de verschillende commissies van de Eerste Kamer. In elke Kamercommissie hebben ongeveer vier VVD-leden zitting, deze leden vormen de fractiecommissies; een van deze leden neemt de coördinatie op zich. Op dit moment is de verdeling binnen de fractie als volgt.

Commissie Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning (BiZa/AZ): coördinator Eric van der Burg; commissie Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO): coördinator Alfred Arbouw; commissie Economische Zaken en Klimaat/Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (EZK/LNV): coördinator Tanja Klip; commissie Europese Zaken (EUZA): coördinator Pim van Ballekom; commissie Financiën (FIN): Paulien Geerdink; commissie Immigratie en Asiel/JBZ-raad (I&A/JBZ): Micky Adriaansens; commissie Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO): Tanja Klip; commissie Justitie en Veiligheid (J&V): Henk Jan Meijer; commissie Koninkrijksrelaties (KOREL): Annemarie Jorritsma; commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW): Mirjam de Blécourt; commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW): Roel Wever; commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS): Reina de Bruijn; commissie Verzoekschriften: Henk Jan Meijer.

HOOFDSTUK 9: POLITIEK

Twee leden van de VVD-fractie bekleden het voorzitterschap van een Kamercommissie: Micky Adriaansens van de Commissie VWS en Henk Jan Meijer van de Commissie IWO. Voorts is Pim van Ballekom 1e ondervoorzitter van de Commissie BDO; Roel Wever is ondervoorzitter van de Commissie SZW.

Door de nieuwe fractie werden de Mores van de VVD-EK-fractie, zoals vastgesteld in 2015, besproken en bevestigd.

Naast de Gedragscode Integriteit Eerste Kamer en de Vuistregels Integriteit van de partij kent de fractie in aanvulling daarop ook eigen integriteitsregels. Besloten werd dat de in 2016 vastgestelde regels door de nieuwe fractie worden overgenomen. Ook in het verslagjaar werd in een fractievergadering speciaal aandacht besteed aan het onderwerp Integriteit.

Het fractiebestuur nodigt regelmatig gasten uit vanuit de VVD partijorganisatie om, volgens een tevoren opgesteld schema, een vergadering van de fractie bij te wonen. In het verslagjaar waren dat op de eerste plaats leden die op een opvolgingsplek op de EK-kandidatenlijst staan. Daarnaast woonden leden van het hoofdbestuur, voorzitters van verschillende VVD-regio's en voorzitters van de VVD-fracties in de Provinciale Staten de vergadering bij. Ook de voorzitter van de VVD Tweede Kamerfractie en de minister-president kwamen op bezoek.

Vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid hecht de fractie eraan om jonge mensen in de gelegenheid te stellen kennis te maken met het parlementaire werk in de Eerste Kamer en met het liberalisme als gedachtegoed van waaruit de VVD-fractie opereert. In het verslagjaar hebben twee stagiaires met veel enthousiasme en tot wederzijdse tevredenheid stagewerkzaamheden voor de fractie kunnen verrichten.

Vanuit de Eerste Kamerfractie participeren de volgende senatoren in internationale organisaties:

- Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE): Reina de Bruijn, lid, en Paulien Geerdink, plv. lid.
- Parlementaire Assemblee van de NAVO (NATO PA): Alfred Arbouw, lid, Eric van der Burg, plv. lid.
- Parlementaire Assemblee van de OVSE: Alfred Arbouw (lid).
- Interparlementaire commissie Nederlandse Taalunie: Paulien Geerdink.
- Beneluxraad: Pim van Ballekom en Roel Wever.
- Parlementaire Assemblee van de Unie voor de Mediterrane Regio: Reina de Bruijn.

HOOFDSTUK 9: POLITIEK

Tweede Kamerfractie
Samenstelling 21e fractie bij begin verslagjaar: 33 leden
A.A. Aartsen, M. Azmani, B. Becker, A. van den Bosch, A. Bosman, K.H.D.M. Dijkhoff, R.J. Dijkstra, Z. El Yassini, T. van Gent, W.R. van Haga, R.J. Heerema, S.T.M. Hermans, D.A.N. Koerhuis, S.M.G. Koopmans, A.J.M. Laan-Geselschap, L.A. de Lange, R.E. van der Linde, W.J.H. Lodders, J. Middendorp. A. Mulder, C.N.A Nijkerken – de Haan, F. van Oosten, A.C.L. Rutte, O.C. Tellegen, J.Z.C.M. Tielen, H.S. Veldman, A. de Vries, A. Weverling, A.D. Wiersma, M. Wörsdörfer, B. van 't Wout, D. Yesilgöz - Zegerius, E. Ziengs.

Samenstelling 21e fractie bij einde verslagjaar: 32 leden
A.A. Aartsen, B. Becker, A. van den Bosch, A. Bosman, K.H.D.M. Dijkhoff, R.J. Dijkstra, Z. El Yassini, T. van Gent, M.G.J. Harbers, R.J. Heerema, S.T.M. Hermans, D.A.N. Koerhuis, S.M.G. Koopmans, A.J.M. Laan-Geselschap, R.E. van der Linde, W.J.H. Lodders, J. Middendorp. A. Mulder, C.N.A Nijkerken – de Haan, K. Regterschot, B. Smals, O.C. Tellegen, J.Z.C.M. Tielen, H.S. Veldman, A. de Vries, A. Weverling, A.D. Wiersma, J. Van Wijngaarden, M. Wörsdörfer, B. van 't Wout, D. Yesilgöz - Zegerius, E. Ziengs.

Samenstelling van het fractiebestuur van de 21e VVD Tweede Kamerfractie:
K.H.D.M. Dijkhoff, voorzitter
B. van 't Wout, vicevoorzitter
O.C. Tellegen, secretaris en lid Presidium
H. Lodders, penningmeester
R.E. van der Linde, secretaris personeel & pm-coördinaat
B. Becker, secretaris externe contacten

Bijzondere fractiebijeenkomsten in het verslagjaar
• Op 14 januari kwam de fractie in Den Haag bijeen voor de bespreking van het komende jaar;
• Op 30 en 31 augustus vond het jaarlijkse fractieweekend plaats in De Lutte.

Vergaderingen binnen de fractie
De fractie vergadert iedere dinsdagochtend, ter voorbereiding op de Kamerweek. Op de dinsdagmiddagen komt de fractie bijeen ter bespreking van een lange termijn thema en in het najaar ter bespreking van de deelbegrotingen. Het fractiebestuur vergadert in beginsel één keer per week. De fractiecommissies bepalen zelf de vergaderfrequentie.

Overige
• Zowel fractie als fractieleden ontvangen enorme aantallen e-mails; de aantallen worden niet bijgehouden;
• De vergaderingen van de (thema)netwerken en congressen van de partij werden door fractieleden bijgewoond.
• HB-leden en Regio-voorzitters woonden roulerend de reguliere fractievergadering op dinsdagochtend bij.

HOOFDSTUK 10: EUROPEES PARLEMENT

Op donderdag 23 mei 2019 heeft de verkiezing van de Nederlandse leden van het Europees Parlement plaatsgevonden. De VVD behaalde met 805.100 stemmen 14,64% van het totaal percentage stemmen. Hiermee heeft de VVD-delegatie 4 zetels weten te bemachtigen voor het 9e mandaat van het Europees Parlement. Dat is 1 zetel meer dan onder het vorige mandaat. In 2020 zal door het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie de VVD-delegatie een extra zetel krijgen in het Europees Parlement. Deze zal worden ingenomen door Bart Groothuis.

Malik Azmani
Delegatieleider van de VVD in het Europees Parlement
Eerste vice-fractievoorzitter van Renew Europe

- Lid van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (LIBE)
- Plv. lid van de Commissie buitenlandse zaken (AFET)
- Lid van de EP-delegatie voor de relaties met de Maghreblanden en de Arabische Maghreb Unie, inclusief EU-Marokko, EU-Tunesië en EU-Algerije.
- Lid van de EP-delegatie voor de betrekkingen met de regio ronde de Middellandse Zee.
- Plv. lid van de EP-delegatie voor de betrekkingen met Afrika, Caribisch en de Stille Zuidzee.

Sinds juli 2019 is Malik Azmani lid van het Europees Parlement. Het is de eerste termijn van Malik Azmani als Europarlementariër na negen jaar lid te zijn geweest van de Tweede Kamer. Malik Azmani heeft als lijsttrekker voor de VVD mede de campagne gevoerd voor de VVD tijdens de Europese verkiezingen. Daarnaast heeft hij achter de schermen de onderhandelingen gevoerd onder andere met de En Marche om tot de nieuwe groep Renew Europe te komen(voorheen ALDE). Na de verkiezingen had Renew Europe 108. Maar door het vertrek van het Verenigd Koninkrijk is het zetel aantal op dit moment 98. De derde politieke groep in het Europees Parlement naast de EPP en S&D die niet langer met zijn tweeën de meerderheid vormen. Malik Azmani is na de vorming van de Renew Europe gekozen tot eerste vice-president (chief whip) van de Renew Europe groep. En geeft samen met de President en rest van de Presidency vorm aan de verdere professionalisering van deze nieuwe politieke groep.

In het Europees Parlement heeft Malik Azmani op de inhoud op zijn eigen commissies vooral de focus gelegd op het in goede banen leiden van de migratie. Met name aan de buitengrenzen van de Europese Unie. Malik Azmani heeft samen met zijn Duitse collega Jan-Cristoph Oetjen zich ingespannen om met een nieuwe en brede aanpak te komen namens Renew Europe op migratie. Deze nieuwe aanpak is unaniem door de Renew Europe groep aangenomen en aangeboden aan de Europese Commissie. Renew Europe was zo de eerste politieke groep die met een nieuwe aanpak op migratie kwam.

Malik Azmani heeft zich daarnaast onder andere zich bezig gehouden met de situatie aan de Turks-Syrische grens, de Turkse interventie in Noord Syrië en de zorgelijke ontwikkelingen aldaar. Malik Azmani maakt zich vooral zorgen over de afwezigheid van de Europese Unie op het internationale toneel, en het gebrek aan slagkracht. In een opinie heeft Malik Azmani daarom naast sterke coördinatie gepleit voor betere Europese samenwerking op defensie en verhogen van de uitgaven.

HOOFDSTUK 10: EUROPEES PARLEMENT

Jan Huitema

- Lid van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid (ENVI)
- Plv. lid van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling (AGRI)
- Plv. lid van de Commissie visserij (PECH)
- Rapporteur EU-actieplan voor Circulaire Economie
- Lid van de delegatie voor de betrekkingen met de Verenigde Staten.
- Plv-lid van de delegatie voor de betrekkingen met Brazilië

Jan Huitema is in juli 2019 begonnen aan zijn tweede termijn als Europarlementariër. Sinds de herverkiezing is Jan Huitema lid van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid. Hoge prioriteit heeft de Green Deal van de Europese Commissie. Belangrijkste aandachtspunt is dat de Green Deal behapbaar, en betaalbaar moet blijven voor de Europese burger. Als onderdeel van de Green Deal is Huitema namens het Europees Parlement hoofdonderhandelaar (rapporteur) op het EU-actieplan voor circulaire economie.
Naast de Green Deal richt Jan Huitema zich op de beschikbaarheid van medicijnen en medicijnresten in het milieu.

Jan Huitema blijft zich inzetten voor de landbouw, plattelandsontwikkeling en de visserij. Jan Huitema is vanuit ENVI namens Renew Europe nauw betrokken bij de ontwikkelingen rondom het nieuwe Gemeenschappelijk LandbouwBeleid (GLB) waarbij ondernemerschap, innovatie en toegevoegde centraal staan.

Caroline Nagtegaal

- Lid van de Commissie vervoer en toerisme (TRAN)
- Lid van de Commissie economische en monetaire zaken (ECON)
- Vice-coordinator voor Renew vervoer en toerisme.
- Eerste vice-voorzitter van de delegatie voor de betrekkingen met het Arabisch schiereiland.
- Lid van de delegatie voor de betrekkingen met Brazilië
- Plv.-lid van de delegatie voor de betrekkingen met China

Caroline Nagtegaal is in november 2017 begonnen aan haar werk als Europarlementariër na het vertrek van Cora van Nieuwenhuizen uit het Europees Parlement. Caroline Nagtegaal is in juli 2019 begonnen aan haar tweede termijn als Europarlementariër. Als lid van de Commissie vervoer en toerisme zet ze zich in voor het grote belang van de sector transport in de goede werking van de interne markt. Niet alleen over de weg, maar ook de luchtvaart en scheepvaart zijn van groot belang. Caroline Nagtegaal heeft daarnaast samen met collega's de onderhandelingen met de Raad op Mobiliteitspakket I tot een goed einde weten te brengen.

Als lid van de Commissie economische en monetaire zaken maakt Caroline Nagtegaal zich hard voor solide overheidsfinanciën bij de lidstaten en vertrouwen in de financiële sector. Dit zijn dan dossiers rondom de Euro, het Stabilitiets- en Groeipact, banken, verzekeraars, pensioenfondsen, accountancy en nieuwe financiële technologie. Caroline Nagtegaal houdt namens de VVD-delegatie de ontwikkelingen rond het Meerjarig Financieel Kader (MFK) in de gaten. Hierin trekt ze in nauwe samenwerking op met de VVD-fractie in de Tweede Kamer. Naast de Europese begrotting houdt Caroline Nagtegaal namens de VVD-delegatie ook de Commissie werkgelegenheid in de gaten.

HOOFDSTUK 10: EUROPEES PARLEMENT

Liesje Schreinemacher

- Lid van de Commissie internationale handel (INTA)
- Lid van de Commissie juridische zaken (JURI)
- Plv.-lid van de Commissie interne markt en consumentenbescherming (IMCO)
- Lid van de delegatie voor de betrekkingen de Verenigde Staten
- Plv.-Lid van de delegatie voor de betrekkingen met Japan

Liesje Schreinemacher is in juli 2019 begonnen aan haar eerste termijn als Europarlementariër. Als lid van de Commissie internationale handel zet Liesje Schreinemacher zich in voor het sluiten en naleven van handelsverdragen met derde-landen, zoals Vietnam en Japan. Zij is vanuit de handelscommisie van Renew Europe in het bijzonder betrokken de onderhandelingen van het handelsverdrag met het Verenigd Koninkrijk na het vertrek uit de Europese Unie. In een brief aan het Amerikaanse congres heeft Liesje Schreinemacher opgeroepen om te blijven samenwerken en in gesprek te blijven om zo een handelsoorlog te voorkomen. Tijdens een bezoek aan de Verenigde Staten met de EP-delegatie voor de betrekkingen met de Verenigde Staten heeft Liesje Schreinemacher dit nogmaals benadrukt. Daarnaast heeft Liesje Schreinemacher tijdens dat bezoek aandacht gevraagd voor het gevaar van 3d-geprinte wapens. De blauwdrukken zouden via de Verenigde Staten te makkelijk te verkrijgen zijn.

Als lid van de Commissie juridische zaken houdt Liesje zich bezig met de opkomst van kunstmatige intelligentie (KI) en de toekomstige wetgeving ten aanzien van aansprakelijkheid in relatie tot KI. Zij is ook bezig met een nieuw Europees systeem voor het instellen van massaclaims door gedupeerde consumenten tegen bedrijven. Liesje Schreinemacher heeft zich daarnaast nadrukkelijk uitgesproken tegen de instelling van 'homo-vrije' zones in Polen. Als plv.-lid van de Commissie interne markt en consumentenbescherming heeft Liesje Schreinemacher de Europese Commissie gevraagd nu eindelijk werk te maken van één gemeenschappelijke lader voor mobiele apparaten. Dit duurt al jaren, en leidt tot alleen maar meer lasten voor consumenten en het milieu.